

244
Kétarcú

ÓBUDA

A romantika Óbudája: egy Mókus utcai ház udvarán

Római amfiteátrum kapujában. Lent jobbra: Krúdy Gyula emlékszobra

Az egyik arca a romantikáé: girbe-görbe utcácskák, egymásba gabalyodó apró házak végtelen sora, ahol az udvarok mélyén leander bókól, a macskaköveken konflis kocog és a kiskocsmákban a pörkölt mellé jóféle savanyú bort lehet iszogatni. Így él Óbuda a pesti ember lelkében, így bukkan fel Krúdy sorai közül. Vajon ismert még ez az arc ma is, megvan még ez a réges-régi Óbuda? Akit jó sora, mondjuk, a Föld utcába vet, vagy a Dugovics Titusz utca — az egykori Tél utca — tájékára, híheti, semmi sem változott. Az omló vakolatú házacsok úgy baktatnak végig az utak mentén, mint száz vagy kétszáz év előtt. A flaszter között fű virít — nincs erre forgalom —, jó öreg Markó Gyula bácsi, a sarki suszter még mindig foltoztatja az elnyűtt lábbelit, és a sarkon, ahol dús lombú gesztenyék néznek szembe Krúdy Gyula egykori lakóházával, vénasszonyok beszélgetnek. Tényleg nem változott semmi? Hát errefele nemigen. A földszintes házba, ahol egykor az író élt, dolgozott, igaz, új lakók költöztek. De itt él még Gráf néni, jóval túl a hetvenen, ő még beszélgetett vele.

— Jó ember volt Krúdy úr, csendes, mosolygós — emlékezik —, lányom Zsuzsa lányának jó pajtása, minthogy egykorúak. Most már csak mi élünk itt a házban a régiek közül. Mesélik, lebontják nemsokára ezt is, a többieket is. Nem szeretném. Jó ez nekünk. Itt élt apám, nagyapám is.

Él hát még a régi Óbuda egy része ma is, úgy, ahogy romantikus lelkek szívükben dédelgetik. S nemcsak a földbe süppedt házsorok, nemcsak a kiskocsmák, »hol a kerthelyiségben sramli szól«, hanem itt vannak emlékei egy még régebbi kornak is. Mert Óbuda kétezzer éves város e tájon. Szálláshelyet vertek itt már a kelták is, aztán romjain a rómaiak felépítették Aquincumot, a katona-, meg a polgárvárost. Maradványait jó szívvel őrzi az óbudai nép. Aquincum romjai kedvenc kirándulóhely az ifjúságnak, a katonai amfiteátrum körül villamos kanyarog, a Flórián téren, Hadrianus császár fürdőjén, a hajógyári szigeten a helytartói palota maradványain megregghet a kései utód, és a Meggyfa utcában, ahol egy római kori villa ma is színesen csillogó mozaik padlójára bukkanatok, elcsodálkozhat, mit tudott az ókori művész.

De itt hagyta keze nyomát szinte valamennyi évszázad. Nagy Lajos édesanyjának kedvelt helye volt Óbuda. Megtalálták rommá lett palotájának jó részét is. Van kevéssé emlék a török korból is. De a legtöbbet mégis a barokk adta Óbudának. A zezugos Lajos utca — ki tudja

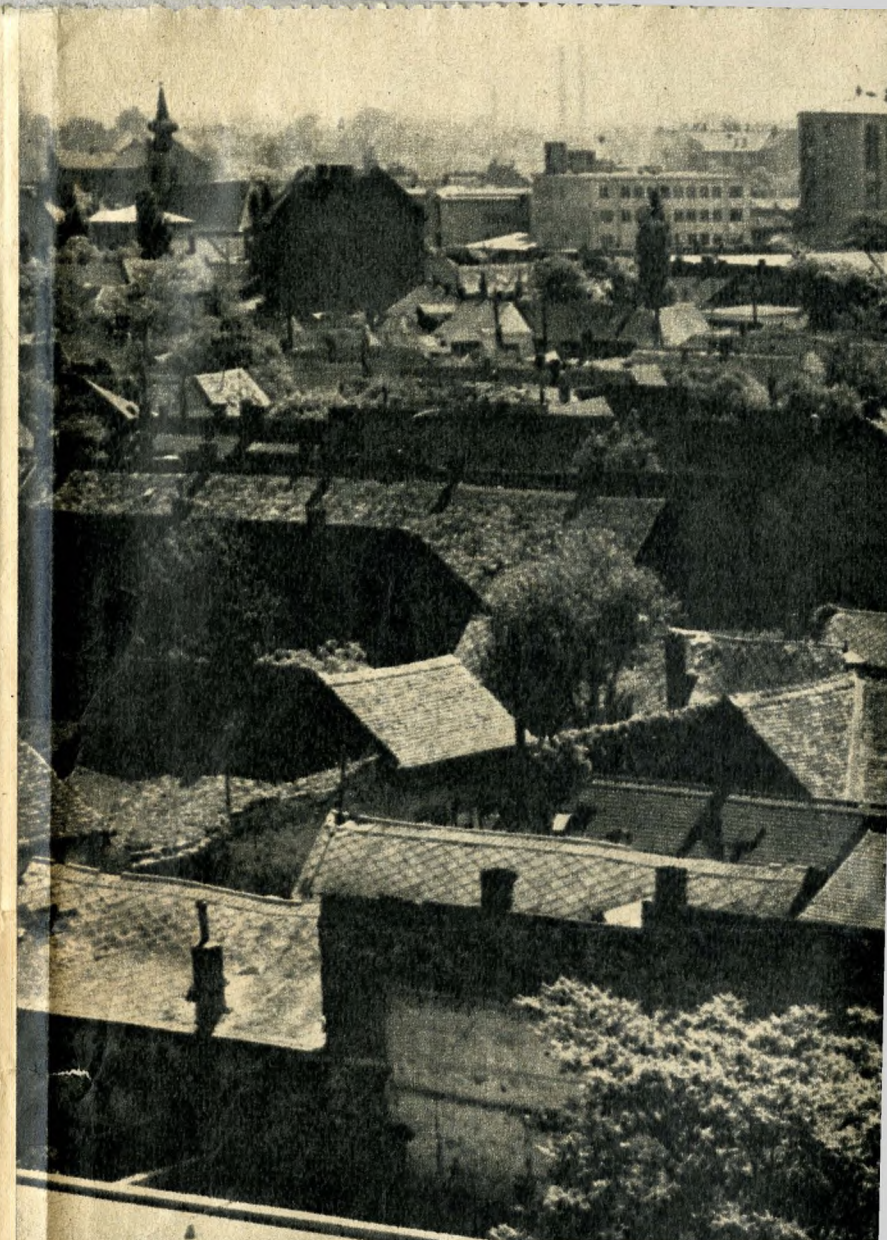
már meddig — végén a katolikus plébániatemplomot, a Kerék utca »paraszt-barokk« házcsokait, a hajógyári sziget mellett a Zichyek egykori kastélyát, s a Fő tér büszke polgárházait. Ma valamennyi kicsinosított. Mert Óbuda lakói hűséges sáfárai a múltnak, s jól őrzik a letűnt századok emlékeit. A földbe süppedt öreg házak, ahol a szobák falán térképet rajzol a penész, eltűnnek nemsokára. De ami érték, az megmarad. Néhány római kori emlék, egy darab barokk Óbuda, egy darabka a romantikából.

S a másik arc, vajon milyen, milyenné válik a tegnapi Óbudája? Aki kíváncsi rá, annak se kell a fantáziáját megerőltetnie. Elég, ha kísétál a Vörösvári útra. Mert az öreg téglagyár és a téglagyári viskók helyén, zöld parkok karéjában, szembenézve az egykori agyagbányák feltöltött meredélyével, erdők sűrűjével, ott áll már egy modern városrész. Ilyen lesz — nem is olyan sokára — egész Óbuda.

A csendes Fő tér ódon tanácsházának egyik szobájában a jövő Óbudájának képe borítja a falat. S aki e közeli jövőről beszél, Vörös Gyula tanácselnök-helyettes úgy magyaráz, olyan lelkesen festi a holnapot, hogy a vendég előtt szinte szemmel láthatóan formát ölt az új város.

— Íme, az Árpád-híd, a Flórián tér környéke. Ez lesz a városközpont, az új tanácsháza, svéd vásárló központ, középületek. Körülötte, közel és távol, paloták, üzletek, iskolák végtelen sora. Nem egymás mellett sorakozó házsorok, hanem kis parkok, ligetek között elszórt magas épületek. Modern építkezés, amely kielégíti a mai városi ember minden igényét, mégis esztétikus benyomást kelt a szemlélőben. A rekonstrukció felöleli Óbuda teljes belső részét, amely a Zsigmond tértől a Bogdáni útig terjedő távolságon belül a Duna és a Bécsi út által határolt területet jelenti. Itt mintegy hét és fél ezer lakás — a lakásállománynak úgy 30 százaléka — elavult. A bontandó lakóépületek révén és kisebb, lényegtelen üzemek megszüntetésével Óbuda belterületén mintegy 20—21 ezer lakás építése válik lehetővé nagyobb távlatban, természetesen az összes ehhez szükséges közintézménnyel, úthálózáttal, zöldterülettel. A lakások 90 százalékban az Óbudai Házgyár termékeiből kerülnek ki, az átlagos lakásnagyság: kétszobás. A lakások teljes komforttal épülnek, a meleget távfűtés szolgáltatja majd. Jószerint 10 emeletes épületeket emelünk, a földszinten garázsok lesznek s ahol lábakon állnak majd a házak, ott parkolókat létesítünk.

— De vannak ennél merészebb terveink is.

Szeretnénk, ha a Duna-partot már 20 emeletes házak szegélyeznék és a 30 emeletes magas házak se lennének ritkák nálunk. S aztán? Igen, vannak távolabbi vágyaink is. Beépül majd az Aranyhegy vidéke — a tervek már elkészültek —, Békásmegyeren is létesül egy vadonatúj lakótelep, megszépül a Római-part is — egy-egy vasárnap ma is 100—150 ezer ember menedéke. Bizony, úgy 1972—75 táján már más lesz a világ mifelénk.

S az óbudai polgár, a szőlőtermelő »braunhaxlerék« utóda — már csak a Szőlő, meg a Szőlőkert utca neve idézi e múltat —, bármít is mond a legenda maradiságáról, örül a változás-

nak. A Mókus utca táján az omló falakba a markcsi néző. De még több a vanezer ember él ma Budapest területén, és kell a lakóket, amelybe a megújul megtermelik Óbuda gyár a világhírű hajógyár, Mérőműszerek Gyára és Óbuda nemcsak a római nemcsak a barokk kor, része, hanem munkássá hegyektől koszorúzva a gazdagodó nagy otthona

